

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 01-00-95/ 05 - 11- 2018

На Ваш № КП-853-03-59/29.10.2018 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	КП-853-03-59
дата	05.11.2018 г.

ДО
Г- Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
ПРАВНИ ВЪПРОСИ
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 854-01-76, внесен от Цвета Вълчева Караянчева и група народни представители на 24.10. 2018 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

Във връзка с Вашето писмо относно законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс (НК), № 854-01-76, внесен от Цвета Вълчева Караянчева и група народни представители на 24.10. 2018 г., Министерството на правосъдието изразява следното становище:

С представения от вносителите законопроект се предлага изменение и допълнение в НК, с цел подобряване на законовата рамка, за да се гарантира адекватна и всеобхватна наказателноправна защита от актове на насилие над жени, включително домашно насилие.

Министерството на правосъдието подкрепя законопроекта. Предложените промени са насочени към осъществяване на по-ефективна превенция и борба с различните форми на насилие. Към редица престъпни състави извършването на актове в условия или в резултат на домашно насилие се въздига като квалифициращ признак на изпълнителното деяние.

В мотивите към законопроекта е посочено, че необходимостта от подобни мерки е изведена и от изследване на съдебната практика, обхващащи постановените в периода 2012 - 2014 г. присъди за умишлени убийства и опит за убийства на жени или причинени телесни повреди. В повечето случаи тези деяния

са били извършени в дома на пострадалата, след като жертвата е подложена на системно физическо домашно насилие от страна на извършителя, или е била в напреднала възраст или страдаща от тежко физическо или психическо заболяване.

Поради това и мерките, които се предлагат от вносителите за изменение и допълнение на наказателното законодателство, са навременни и необходими за противодействие на констатираното общественоопасно явление, тъй като се касае до посегателство срещу най-важните обществени блага – живота и здравето на личността. В тази връзка се предлага криминализиране на всички форми на насилие, респ. въздействие по отношение на извършителите им посредством най-тежката форма на държавна принуда, каквато се явява наказанието.

В квалифицираните състави на убийството в чл. 116, ал. 1 от НК и телесните повреди в чл. 131, ал. 1 от НК се допълват случаите, в които домашното насилие ескалира до посегателство срещу живота или здравето на лицата. Към настоящия момент тези престъпления са квалифицирани с оглед особеностите на предмета, когато са извършени срещу майка, баща, биологично дете, бременна жена, малолетно или непълнолетно лице, или лице в безпомощно състояние, като не са включени случаите на насилствени действия срещу бивши или настоящи съпрузи. Предвид факта, че домашното насилие в интимните отношения най-вече се проявява под формата на физическо насилие, особено между настоящи и бивши съпрузи, се налага в НК да бъде създадена законова гаранция, че физическото насилие, извършено срещу съпрузи, ще бъде по-тежко наказуемо.

Съща така, като квалифициращи признаци в системата на редица престъпни посегателства – подпомагането и склоняването на другото към самоубийство, отвлечането, противозаконното лишаване от свобода, принудата, заканата с престъпление, се въздига извършването на деянията в условията на домашно насилие.

Съвкупността на предлаганите изменения предполага да бъде направена промяна в характера на някои престъпления, свързани с насилие, от такива, които се преследват по тъжба на пострадалия, в такива, които са от общ характер. Касае се за всички случаи на умишлено причиняване на средна или тежка телесна повреда. Предложеното с § 9 изменение на чл. 161, ал. 1 от НК е продиктувано от факта, че голяма част от престъпленията обикновено са извършени от член на семейството или други лица, които са в близкия социален кръг на жертвата. Тази близост често поставя жертвата в трудна ситуация за целите на наказателното преследване. Жертвите на насилие над жени и на домашно насилие преживяват висока степен на страх, срам и безпомощност, с оглед на личната им близост с извършителите, поради което в повечето случаи не успяват да заведат наказателно производство срещу тях.

Правилно от вносителите е отчетен фактът, че до момента в НК не се криминализира психическото насилие като конкретна форма на насилие над пострадалия, а някои негови форми са елемент от изпълнителното деяние на престъпления по чл. 143 НК, по чл. 144 НК и др. Липсва адекватна наказателноправна закрила от възможните форми на психическо насилие, поради което се предлага криминализирането на психическо насилие, от което са настъпили вредни последици за пострадалия с предлагания нов чл. 144а от

НК. Престъплението е уредено като такова на системно извършване, за да не се санкционират еднократните изолирани актове на насилие, които не разкриват достатъчно висока степен на обществена опасност, освен ако не са престъпления по друг законов текст.

Въпреки че Наказателният кодекс криминализира принудителните бракове, той все пак не отговаря на всички възможни проявни форми на това деяние, тъй като не предвижда наказателната отговорност в случаите на преминаване на лицето извън територията на страната с цел принудително встъпване в брак или заживяване съпружески с друго. Ето защо с § 10 и 11 е предложено да се изменят чл. 177 и чл. 190 от НК, като по този начин се осигурява ефективна закрила за потенциалните жертви на принудителни бракове.

С проекта се предлага създаването на квалифициран състав на престъплението от чл. 296 НК. Налагането на по-високи санкции при неизпълнение на съдебно решение или на заповед за защита от домашно насилие от една страна ще даде по-реална и навременна закрила на пострадалите, а от друга – ще засили превантивния ефект на наказанието.

Видно от законопроекта, от вносителите е взето предвид, че Наказателно-процесуалният кодекс (НПК) е в съответствие с голяма част от високите международни стандарти за защита на пострадалия, поради което с § 15 се предлага регламентирането само на допълнителни мерки за защита на пострадали, по отношение на които при извършване на престъплението е упражнено физическо или психическо насилие.

Предвид гореизложеното, Министерството на правосъдието подкрепя представения законопроект.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО:

